

- Vår Teater
sid 4
- Teaterlärare
sid 8
- Harry Oliver
sid 12

Nr 5 Sep 2011

Kultur SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Fiskarna sjunger
sid 14
- Palatset
sid 16
- Rolf Knutsson
sid 21

Ledaren

BLIR DU LÖNSAM, LILLE VÄN?

Musik- och kulturskolan skall vara en plats för glädje, utmaningar och trygghet! Musik- och kulturskolan skall vara en mänsklig mötesplats i den meningen att alla sorters människor är välkomna dit på sina egna villkor.

Vad är kulturskolorna till för? Är det att kunna uppföstra barnet i vår mästarrroll som lärare? Eller är det att kunna möta barnen på deras egna villkor eller bedöma dem efter kursplaner och prestation? Är barnet subjekt eller objekt? Är barnet något som vi bara tillför ny kunskap utan att det skall tänka själv? Att kvalitetssäkra musik- och kulturskolan luktar ganska mycket av någon slags "här skall barnen lära sig saker – därmed basta"!

I flera av våra europeiska länder finns en hel rad av kursplaner och tester. Tester som inträdesprov, tester som talar om att barnet klarat kurserna och slutligen utträdesprovet. Testerna avgör hur ett barn skall komma in på musik- eller kulturskolan eller ut!

I den debatt som har förekommit och förekommer just nu finns en åsikt att man borde på något vis kvalitetssäkra musik- och kulturskolan. Debatten förs främst av orkesterföreträdarna.

Hur ska vi skapa lusten till att utvecklas som orkestermusiker utan att kvalitetssäkra musik- och kulturskolan på så vis att där uppstår regler och tester?

För barnens och ungdomarnas åsikt väger väldigt högt!

Att kvalitetssäkra innebär att alla skolor skall ha något gemensamt. En generell likvärdig behandling utifrån tidigare uppgjorda regelsystem. Och i så fall vad skall det vara?

- att barnen upplever en egen identitet?
- att barnen upplever en möjlighet att kunna påverka?
- att kunna uttrycka sig?
- att ha en egen roll?

Till att börja med finns inte några andra mål än de kommunala mål som politiken har lagt fast. Det finns inga nationella mål över huvud taget. En nationell utvärdering är i princip helt uteslutet om där inte skall göras ca 290 utvärderingar. Detta är lika med det antal kommunala musik- och kulturskolorna som finns idag.

Dessutom är de kommunala mål som finns ganska mycket "snömos"! I den mån som konkreta mål finns är det naturligt att det kulturliv som finns på orten blir avgörande. Finns där ett teaterintresse så speglar det sig i målen. Finns där ett sjudande orkesterliv på orten så kommer det att framhåvas lika så.

Det är oerhört viktigt att vi vuxna inte gör det enskilda barnet till ett objekt utan istället till ett subjekt! Blir du lönsam, lille vän – är ett sätt att tänka som gör barnet till redskap för vuxenvärlden. Det får inte ske!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMoK

INNEHÅLL

Ledaren	2	Harry Oliver	12-13	Nytt från SMoK	19-20
Vår Teater	4-7	Fiskarna sjunger	14-15	Krönikan	21
Teaterlärare	8-9	Palatset	16-17	Saxat	22
Teater i Södertälje	10-11	18 miljoner	18	Studieförbunden	23

Kultur
SMoCKAN

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMoK

REDAKTÖR
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

PROJEKTLEDARE
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se

ANNONSER
Susanne Öström, 0660-29 99 60
susanne.ostrom@agrenshuset.se
Annonspislista kan laddas ned som pdf-fil
från hemsidan www.agrenshuset.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Per Sjöberg, Roland Cox, Charina
Widmark, Rolf Knutsson, Michael
Engman, Ingela Hofsten, Dag Krafft

OMSLAGSBILD:
Invigning av Palatset - Stockholms nya
barnkulturhus.
Foto: Håkan Sandh

NÄSTA NUMMER
kommer ut v. 48

MANUSSTOPP
för annonser: 11 november

SMoK Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd

*Kultursmockan utges av SMoK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd*

KULTURSMOCKAN
Ågrenshuset Produktion
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
TEL: 0660-29 99 50
FAX: 0660-29 99 79

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Bagatell musikprodukter

Välj bland hundratalet produkter på vår hemsida: www.bagatell.se

Här följer några smakprov.

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från **Manhasset** kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. **10 års garanti.**

Teleskop Harmony
595:- exkl. moms

Lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.

Pris: 1800 kr exkl. moms

Sittdyna: 50 x 33 cm

Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se

Tel.: 013-527 50

Bagatell 1

En vagn kommer lastad...

- Med världens mest sålda notställ
 - Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
 - Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
 - Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
- Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar – bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

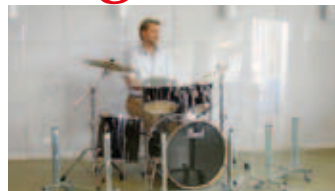
"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmor. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

Prova Bagatells sitttriktiga orkester/körstol. "Sitttra" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustiskskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustiskskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustiskskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

PIANO-GASPALLEN standard

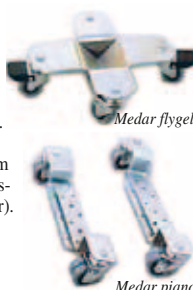

Sluta skruva! Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits. **Gaspallen Ergo** med justerbar lutning.

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar – alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

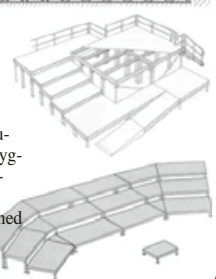
Pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 9

Orkester/körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Teater- nummer

Det här numret av KulturSmockan har som tema teater och drama.

Teater är en konstform som erbjuds i 119 av landets 280 musik- och kulturskolor. Ungefär 10 000 elever går i en teatergrupp, vilket kan jämföras med musikundervisningens drygt 150 000. Utvecklingen för teater inom kulturskolorna går framåt – men väldigt sakta. Vad beror det på? Ont om bra pedagoger? Ont om lokaler?

Prioriteras inte före annan undervisning? Som vanligt är det svårt att veta vad som hönan och ägget. Skillnaden mellan kommunerna är också stor. I en artikel belyser vi betydelsen av Vår Teater mångåriga verksamhet i Stockholm. Varför startades sådan verksamhet i Stockholm, men inte i Göteborg eller Malmö? Svaret får du inte i detta nummer, men fundera och tyck gärna till i nästa nummer!

Bildkonst efterlyses

I decembernumret av KulturSmockan kommer vi också att fokusera på bildämnet, eller kanske vi skall kalla det bildkonsten, inom kulturskolan. Har du uppslag till artiklar om bildkonsten inom kulturskolan – hör av dig! Deadline är 11 november. / Red.

– Vi är bra på att använda improvisation och har en mer kollektiv syn på skapandet, säger Pia Persson-Söderberg som leder grupper i Vår Teater.

Pia Persson-Söderberg:

– Alla bord

– Jag får en otrolig inspiration av att se barnens gensvar, när de hittar sin kreativitet och litar på den och vågar visa den.

Teater ger både bildning och självförtroende, menar Pia Persson-Söderberg på Vår Teater i Stockholm. Alla kulturskolor borde gifta ihop sig med teatern. Det tycker hon, trots att det var mycket äktenskapstrassel i huvudstaden.

– Hjälp, ett godismonster!
– Titta, en hemlig dörr!
– Polkagrisen bajsade polkagrisbebisar!
Mira, Kelly och Vanja flödar.
Deras lilla teatergrupp på fredagsefter-

middagen leds av Pia Persson-Söderberg. Hon ger de tre andraklasstjejerna enkla berättelser att spinna vidare på. De bubblar av påhitt. En kastar ut en replik som leder till ett svar som leder till ett svar.

e ha Vår Teater!

De springer i strumplästen över scenen, flyttar en pall, hukar, snurrar. Historien utvecklar sig vildvuxet och glatt.

Vår Teater-pedagogiken bygger mycket på improvisation och på barnens och ungdomarnas eget inflytande, förklarar Pia Persson-Söderberg.

– Jag har jobbat med den i 30 år och har provat den i olika länder, senast i Kosovo. Den fungerar överallt, med alla åldrar, säger hon.

Teatern som uttrycksform har kvaliteter som barn behöver och som den van-

liga skolan behöver.

– Teater är ett praktiskt ämne. Det finns ett stort sug hos eleverna, en längtan efter att saker ska vara konkreta och praktiska. I skolan pratar man så mycket, och det gör vi över huvud taget i vår civilisation.

Inget fel i det, men i handling och agerande blir saker så mycket tydligare, menar Pia.

HÖR HEMMA

Så teater hör hemma som ämne i landets

kulturskolor, tycker hon. Vilket är långt ifrån självklart. Enligt Smoks siffror så erbjuder mindre än hälften av landets 278 musik- och kulturskolor kurser i drama/teater.

I Stockholm är ungefär 3000 barn och unga mellan 6 och 22 år, och ett 40-tal ledare igång i verksamheten, som ingestans är större än här. Nästa år firar Vår Teater 70 år. Det har hänt att dotter, mamma och mormor hunnit avlösa varandra.

Vår Teater kom till mycket tack vare

Pia Persson-Söderberg är övertygad om att det är utvecklande att sammanföra fler konstformer i kulturskolan. Att musik-, bild-, danslärare och teaterledare har saker att lära av varandra.

bibliotekarien Elsa Olenius som läste sagor för barn på bibblan vid Medborgarplatsen på 40-talet. Läsningarna utvecklades med pantomimer och charader och behövde mer utrymme. Elsa skvallrade för kommunen om att det fanns en studentteater i huset där man festade på nätterna och sov över, kvinnor män tillsammans, huller om buller. Studenterna – ledda av en viss Ingmar Bergman – slängdes ut.

Här mitt på Södermalm lades grun-

den till Vår Teater. En av pjäsförfattarna var för övrigt Elsa Olenius kompis Astrid Lindgren. Under 50-, 60- och 70-talet byggdes Vår Teater ut med egna scener på ett tiotal ställen runt Stockholm, som regel i anslutning till ett bibliotek, och man drev även egen utbildning.

En rad kända skådespelare och regissörer har börjat i Vår Teater, bland andra Marika Lagercrantz, Anita Wall, Lena T Hansson, Vanna Rosenberg, Hamadi

Khemiri och några av bröderna Skarsgård.

– Många har blivit kulturarbetare, journalister och författare. Ytterst handlar teater om att våga göra sin röst hörd, om demokrati, säger Pia Persson-Söderberg.

– Ungdomarna får med sig en tillit till den egna förmågan, till att kunna påverka saker. De lär sig samarbeta på ett bra sätt. Och så den konstnärliga upptäckten av teatern.

Jämfört med att lära sig spela ett instru-

ment så är teatern omedelbart tillgänglig och kan lätt åldersanpassas, menar hon. Vår Teater har också verksamhet för funktionsnedsatta. Pia berättar om killen i rullstol som fick spela sin dröm, att bli fotbollsproffs. Och ett barn i publiken tyckte efteråt att han faktiskt sett honom kicka boll. Så fungerar teaterns magiska överenskommelse med åskådarna.

SCENSKOLAN

En del ungdomar stannar så länge att de får hjälp av Vår Teater att söka in på scenskolan. Andra jobbar inom kulturyrken eller blir helt enkelt god publik med hjärtat öppet för teater och kultur.

Pia Persson-Söderberg började själv som tioåring i Vår Teater i Hägersten.

– Det var fantastiskt. Här fanns det en vuxen person som hjälpte oss att hitta en handling och göra en pjäs av alla våra idéer.

Pia återvände och stannade. Hon utbildade sig till dramapedagog och har nu jobbat i 30 år som teaterföreståndare, chef, projektledare och teaterledare.

Så hon var med när kommunala musikskolan och Vår Teater sammanvigdes vid en bröllopsceremoni på Sergels Torg 1996. Den nya relationen döptes till Kulturskolan och tog så småningom in även bild och andra konstformer.

För Vår Teaters del var det inte odelat positivt till en början. Dramapedagoger fick plötsligen ägna tid åt möten om lokaladministration och brist på notställ. Det blev mindre fokus på fortbildning och på det konstnärliga arbetet under den oroliga tiden, tycker Pia Persson-Söderberg.

– Vi tappade flera år och det var flera pedagoger som försvann.

Hon tycker att reformen dikterades uppifrån, med dålig hänsyn till de två kulturer som skulle viggas samman.

– När man slår ihop så olika konstarter är det korkat att inte ta reda på vars och ens svagheter och styrkor.

Antalet aktiva sjönk drastiskt från 80-talet till millennieskiftet, mer än hälften försvann, enligt Pia. Det berodde delvis på hur omorganisationen gick till, men också på andra faktorer som konkurrens från nya intressen och lockande fritidsaktiviteter.

Ändå låter hon nöjd idag. Organisation har förbättrats. Musiklärare och teaterpedagoger har hittat gemensam mark.

– Det är först nu som kulturskolan har hittat sin form, äntligen!

– Jag älskar musik, det är en fantastisk tillgång att vi kan be kolleger spela live tillsammans med oss.

Under årets Kulturfestival i Stockholm presenterade Vår Teater-pedagogerna bitar ur Klas Klättermus och Kamomilla stad ute på stan, tillsammans med musiklärare. Det görs stora och små musikteaterprojekt nu, musikal har tillkommit för äldre elever och Pia samarbetar just nu med ett par danspedagoger.

"KULTURLABB"

Pia Persson-Söderberg har tagit initiativ till ett "kulturlabb" där några musiklärare, teaterpedagoger, en bildlärare och en scentekniker träffades för att utbyta kunskaper och idéer.

– Olikheter mellan konstformerna är spännande, men man måste vara medve-

ten om den och få utforska den.

Hon är övertygad om att lärare av olika professioner kan utvecklas i mötet.

– Vi inom teatern är vana vid att hålla i stora projekt med många barn, med både drama, ljus och ljud. Det har blivit ett givande och tagande mellan musiklärarna och oss, och många goda samarbeten har väckts.

– I musiken måste man träna sin förmåga att fokusera på sin egen insats. I teaterkitteln kan det bli mer splittrat, men vi är bra på att använda improvisation och har en mer kollektiv syn på skapandet. På scenen kan man knyta ihop många olika uttrycksformer.

– Alla kulturskolor borde ha Vår Teater. Men det behövs bra lokaler. Verksamheten måste byggas upp underifrån, tillsammans med musiklärarna, dramapedagogerna – och barnen, säger Pia Persson-Söderberg.

Fotnot: Till 60-årsjubileet gjordes en minnesbok som finns att få från Vår Teater eller något bibliotek.

Text och foto: Roland Cox

**Verksamheten
måste byggas upp
underifrån, tillsammans
med musiklärarna,
dramapedagogerna –
och barnen**

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

TEATER – INSTRUMENTET ALLA KAN ANVÄNDA!

...så vart vänder den sig som vill undervisa i kulturskolan?

Detta finns att välja:

- FOLKHÖGSKOLELINJER i teater och drama som kräver högskolekompletteringar
- ÖREBRO MUSIKHÖGSKOLAS 2-åriga teaterpedagogprogram som startades 2005.
- GÖTEBORGS UNIVERSITETS 5-åriga teaterlärarprogram för undervisning på gymnasiet, som startat denna hösttermin.

Folkhögskolan

TEATERÄMNETS STATUS HAR HÖJTS...

Katarina Attervall utbildade sig till teaterpedagog på Marieborgs folkhögskola i Norrköping åren 1998-2000. Hon klagar på den här skillnaden mellan DRAMA, som är en processinriktad arbetsform, och TEATER, som är en mer föreställningsinriktad konstart.

– När jag utbildade mej för över tio

Katarina Attervall och basläraren Johan Thelin.

år sedan, var en 2-årig folkhögskolelinje det enda som fanns att tillgå. Idag har mycket förändrats, säger Katarina som har en 75% tjänst som teaterpedagog i Kulturskolan Östra Göteborg.

– I vår stadsdel ska Kulturskolan finnas ute på alla skolor, vi kallar det KUPP; Kulturskolans upplevelsepedagogik. Det betyder att vi är två lärare som samarbetar med klassläraren kring elevernas undervisning, där vi använder oss av teater, musik, bild och rörelse för att bl.a. fördjupa lärandet hos eleverna. Strax ska vi in till en klass för att arbeta med bokstaven S, säger Katarina. Hon skapar lustfyllda lektioner tillsammans med elbaspedagogen Johan Thelin. De arbetar med teater och musik i årskurserna 0, 1 och 2. Kulturskolan har också teaterundervisning på fritiden för elever upp till 19 års ålder, samt för särskolegrupper som ingår i "En Kulturskola för alla – satsningen.

– Teaterämnet har fått en mer seriös status idag, konstaterar Katarina. Ämnet upplevs inte längre som "flummigt", utan behandlas mer proffsigt i olika sammanhang. Man har förstått att teater är viktigt. Det händer att musikpedagoger eller andra typer av lärare blivit mer intresserade av teatern och dramats möjligheter och bjuder in till samarbete, påstår hon. – Ja, ibland behövs teater också för att ta in de musikaliska färdigheterna. Den behövs för att få "gnistan att slå till" i un-

dervisningen, konstaterar Katarina.

Hon påpekar också att det har funnits alldeles för lite litteratur att tillgå inom detta ämne. – Det är väl så, att drama och teaterpedagoger har arbetat med "processer" på olika sätt och när sådana arbeten väl har varit över har man gått in i nästa arbete som kanske har haft helt andra förutsättningar, andra aktörer o.s.v., utan att spara sina anteckningar. I dag arbetar man mycket noggrannare med dokumentation kring lektioner, arbetsprocesser och framföranden. Därför börjar det komma en del skrivet material som kanske blir till fler böcker i framtiden. Man börjar dela med sig av de "mönster" som ändå finns i ämnet och de erfarenheter man gjort i sitt arbete, säger Katarina hoppfullt.

– Teater är så mycket! fortsätter hon. Man gestaltar med hela sin kropp och man får arbeta med sig själv på ett unikt sätt. Här finns det möjlighet att arbeta med relationer eller varför inte hela samhället omkring sig! Teater är ett instrument som ALLA kan använda och som utvecklar individen, både socialt och konstnärligt. Teater och drama väver in "röda trådar" och blir ett starkt "kitt" i undervisning och föreställning. Berättandet kommer i fokus, och det är nog själva själen i detta ämne, avslutar Katarina Attervall.

Örebro teaterpedagogprogram

VI GER OSS INTE...

– När det nya huset för Musikhögskolan i Örebro invigdes år 2005 startades samtidigt ett 2-årigt teaterpedagogprogram som ger 120 poäng säger Sven Landh, Akademichef på Musikhögskolan vid Örebro universitet. Det finns 16 studenter i varje årskurs. Utbildningen ger ingen lärarexamen, men poängen kan tillgodoräknas för den som fortsätter att läsa till ex. lärare. Denna typ av utbildning finns endast i Örebro. Någon variant av teaterlinje finns också i Gävle.

– Vad som däremot är helt nytt, är den 5 åriga högskoleutbildningen i teater som startade nu i höst, den enda i landet, och som finns i Göteborg. Där tar man emot 12 studenter varje år. Sökande högskolor till denna utbildning var vi i Örebro och Göteborg, men det var Göteborg som fick examensrätten, säger Sven Landh.

– Vi kommer inte att ge oss. Vi ansöker nästa år igen, berättar han. Som vi redan konstaterat, så finns det ingen utbildning för pedagoger inom Musik och Kulturskolan sedan den lya lärarutbildningen trädde i kraft i höstas. – Vi märker att en hel del av våra studenter på vårt 2-åriga program söker sig till Musik- och Kulturskolan, men det är inte så vanligt att man kompletterar sin utbildning genom att gå läraryrket, avslutar Sven Landh, som själv har en lång erfarenhet som lärare inom den kommunala musikskolan.

*Sven Landh,
Akademichef på
Örebro universitet.*

Bengt Jönsson, universitetslektor på Högskolan för Scen och Musik vid Göteborgs universitet.

Göteborgs lärarutbildning i ämnet teater

– TEATERÄMNET ÄR EN VIKTIG LÄNK MELLAN KONSTFORMERNA... Bengt Jönsson är universitetslektor på Högskolan för Scen och Musik vid Göteborgs universitet och ansvarig för landets enda utbildning för lärare i ämnet Teater. Uppdraget är att erbjuda en lärarutbildning för arbete inom gymnasieskolans

estetiska program.

– Vi fick uppdraget på grund av vår långa erfarenhet av att utbilda lärare inom fakulteten samt att vi hade de vetenskapliga, didaktiska och konstnärliga kvalitéer som erfordrades, förklarar Bengt Jönsson. Han betonar också att undervisningen sker efter den s.k. "Göteborgsmodellen", där lärarutbildningen ses som hela universitetets angelägenhet.

– Undervisningen bedrivs där den bästa kompetensen finns, vilket betyder att flera fakulteter är inblandade i utbildningen, fortsätter Bengt. Studenterna

kombinerar också teater med ett annat skolämne. Dessutom ingår en allmän gemensam del vid sidan av ämnesstudierna som kallas utbildningsvetenskaplig kärna. Teaterstudenternas kurser är främst förlagda till oss på Artisten, men delar av utbildningen förläggs till humanistiska, pedagogiska och sociologiska institutionerna vid GU, säger Bengt Jönsson.

Eftersom Bengt också har en lång erfarenhet som kulturskolledare i Göteborg konstaterar han, att ämnet teater fortfarande står för en mycket liten del av kulturskolornas utbud.

– Kanske kan denna utbildning öka intresset för teaterämnets utveckling i kulturskolan, även om den verksamheten inte alls är utbildningens främsta målgrupp idag. Konstformernas möten med varandra utvecklar och fördjupar varje ämne. Där är teaterämnet en viktig länk, tycker Bengt Jönsson.

**Text och bild:
Charina Widmark**

Lars Ahlin, teaterman på stan:

– Varje män är kultur

Lars Ahlin har levt teater i Södertälje i hela sitt liv. Som teaterledare har han försökt lösa upp gränser mellan scen och gata, mellan samhälle och kultur.

Kulturen ska ut, tycker han. Han stiftade till och med en lag på egen hand, Lex Barnkultur. Och anmälde sig själv som lagbrytare.

Jag känner Lasse. Vi bor i samma stad och jag har skrivit manus till en del av pjäserna som han har satt upp. Så jag är inte objektiv.

Jag vet att han är fena på att ställa till med stora projekt som kan se halsbrytande ut. Han satte upp en miljöcabaret som spelades av 800 barn som i smågrupper turades om att slussas in genom en dörr, framföra en sketch och slussas ut genom nästa dörr. Eller ordnar skolteaterfestivaler med hundratals deltagare.

– Jag är inte bergsklättrare, jag är höjdrädd. Men jag är väldigt våghalsig när det gäller projekt, säger Lars Ahlin som

hunnit bli 53 år och nu jobbar som kultursekreterare.

Han har varit med och odlat den lokala barn- och ungdomsscenen i Södertälje teateramatörer, STA, med bistånd från kommunen. När stan fick en kulturskola – så tidigt som 1989 – så blev förskolläraren och teaterledaren Ahlin anställd där.

Han gillar gerillateater som löser upp gränser och inte är så väluppfostrat infogade på en scen. När han ännu var aktiv i STA gjorde man vid några tillfällen Boalinspirerad osynlig teater där publiken inte ens visste om att de var indragna i en pjäs.

En gång skickade de in några "kunder" till guldsmeden, och sen två kvinnor som förklarade att de ville ha ringar för att de skulle gifta sig med varandra, vilket vid tiden ännu inte var tillåtet. De fiktiva kunderna satte igång en allt mer högljudd genuspolitisk diskussion sinsemellan och så iakttog narrarna hur de övriga kunderna och butikspersonalen reagerade.

I nära tjugo år drev han "En sagoalik stig", en föreställning som höll till i olika gläntor i en skogsbacke nära Södertälje centrum. Tusentals skolknattar har nåtts.

– Det är igång fortfarande. De första som såg den har fått rösträtt nu, så de kan vara med och påverka om politikererna skulle vilja bygga hus i Kusens Backe.

– Teaterscenen är inte alltid det viktigaste. Jag ville koppla ihop dramat med den verkliga platsen.

TROLL OCH MEDELTID

Teateramatörerna har under åren satt upp flera sommarspel i skarpa miljöer. På 90-talet kördes "Spelet om Telgehus" utomhus, på själva platsen där den medeltida borgen en gång låg. Publiken åt tidsstrogen mat och drack mjöd.

Kring föreställningen ordnades guidade visningar för skolklasser och andra. Närboende engagerades och hjälpte till med skyltning och scenbygge. På scenen fanns både professionella skådespelare, amatörer från STA och knattestatister som agerade spöken.

I "Mördande musik" delades skolklasser i halvor som fick följa varsitt deckarspår i scener som spelades upp i skumma industrihus, på en bilverkstad, under Mälaren och andra autentiska miljöer. Halvorna av klassen skulle sedan lägga pussel med sina ledtrådar och lösa mysteriet.

– Vikten av barnkultur verkar mer vara en retorisk fråga än att man verkligen menar det, säger Lars Ahlin, teatermotor i Södertälje sedan många år.

niska

– Har man vuxit upp med amatörteater så tänker man att varje människa är kultur, säger Lars Ahlin som numera är kultursekreterare och köper in program till Södertäljes förskolor och skolor.

Teater i stan. Teater på stan. Om stan. Varför?

Lars Ahlin är en eftertänksam man, men nu blir han tyst extra länge. Han tycker att det lätt blir klyschigt att prata om "att ta teatern till folket".

– I grund och botten tycker jag inte om den gustavianska kultursynen med en hierarki som bedömer vad som är dåligt och bra, där man söker bidrag från kulturrådet och landstinget, att några ska bestämma vad som är kultur. Jag vill revoltera mot det.

Hans egen kultursyn är mycket vid. Allt är kultur.

– Har man vuxit upp med amatörteater så tänker man att varje människa är kultur. Vi har alla en historia att berätta, tycker han.

SJÄLVTILLIT

Precis som Pia Persson-Söderberg i Vår Teater betraktar han barnteater som dunderhonung för självförtroende och självtillit.

– Teater är viktigt för att barn ska våga, att de ska få en upplevelse av helhet och liv. Det är en demokratifråga också. Alla ska ha rätt att uttrycka sina känslor och åsikter. Det kan ske genom att spela teater, sjunga, dansa eller göra saker på webben.

Teatern blev en drivkraft för honom själv. "Den gjorde mig till människa", säger han. Hans debut var som sexåring hos teateramatörerna på 60-talet. Han var den som fick allt att hända genom att kliva in på scenen i peruk, svarta lackskor, svart väst och vit skjorta och uttala trollformeln: Spelet. Kan. Börja.

– Jag kände mig mycket större än jag var. Det är betydelsefullt för en som barn att få ett så viktigt uppdrag.

Det var mamma Maj-Britt och pappa Karl-Elow som drog in Lars och hans

två bröder. Maj-Britt drog igång teateramatörerna på 40-talet och var också med om att bilda riksorganisationen ATR 1977.

Unge Lars tjtade som tolvåring på mamma att få leda en egen grupp, och det fick han till slut. Sedan var han under många år en viktig motor i föreningen, producerade och regisserade och ledde teatergrupper.

Maj-Britt tog också med honom till Cirkus på Djurgården en gång, där en fransk grupp gjorde gränsöverskridande teater. När ett vinterkrig skulle skildras breddes ett vitt täcke ut över publiken. Det var håll för huvudena, så när de tittrade upp så såg alla varandra som avhuggna skallar på ett snötäckt slagfält.

– Jag fick en stark upplevelse av det där, att ta in publiken och göra dem delaktiga i föreställningen, berättar han.

KULTURSKOLAN KONKURRENT?

Lars Ahlin minns att han oroades när kulturskolan skulle börja med teater. Han såg dem som en möjlig konkurrent. Skulle kommunen ta över teaterverksamheten nu?

– Men det är som när man har många klädaffärer på samma gata, de drar folk åt varandra.

Lars anställdes som dramapedagog för att ge kurser för förskolebarn, och alla barn som blev intresserade kunde slussas in i STA. Det blev en fredlig samexistens mellan föreningen och kommunen.

Och internt?

– Att ha dramapedagoger i en kulturskola resulterar i mer samarbete mellan lärarna, i drama, musik, bild och dans. Så ser jag det.

Lars Ahlin är inte aktiv i STA eller som dramalärare längre, men STA tuffar vidare och kulturskolan har cirka 60 egna dramaelever. Totalt finns det 1700 elever

i kulturskolan.

Nu jobbar han som kultursekreterare, ser pjäser och föreställningar och köper in ett utbud som förskolor och skolor kan välja ur. Två upplevelser per läsår och elev är målet.

För kulturen ska ut. Sverige har ratificerat FN:s barnkonvention som bland annat ger barn "rätt att vara med i och ta del av det konstnärliga och kulturella livet".

Men resurserna att backa upp statliga och lokala mål, dekret och läroplaner saknas ibland. Det har retat Lars Ahlin länge. För något år sedan flög fan i honom och han formulerade en Lex Barnkultur, ungefär som Lex Sarah för vårdsektorn. Om man inte följer reglerna så ska det rapporteras och beivras.

Och eftersom han inte ansåg sig få tillräckliga resurser för att följa reglerna så borde han följaktligen själv fällas för överträdelse av sin lag. Han anmälde sig till Barnombudsmannen och Kulturrådet.

Men han är ännu ohäktad och går runt i frihet på stadens gator.

– Vikten av barnkultur verkar mer vara en retorisk fråga än att man verkligen menar det, säger Lars Ahlin.

Text och foto: Roland Cox

MUSIKALEN Harry Oliver

Om inte kulturskolan lagt grunden hade det aldrig gått. Det menar trion bakom höstens stora musikalsatsning i Kramfors.

Scenbytet görs om och om igen. Efter avslutningsscenen i musikalen Harry Oliver ska publiken överraskas med ännu ett musiknummer och då måste det gå fort, så att de inte hinner sluta applådera innan ridån går upp igen. Men till slut är scenmästaren Helena Lundqvist nöjd och låter ensemblen ta en välbehövlig paus innan kvällens generalrepetition.

De 580 rödklädda stolarna i den stora teatersalongen i Kramfors Folkets park gapar än så länge tomma, men i morgon kväll är det dags, och premiärnerverna har så smått börjat komma i dallring.

I logerna under scenen hänger kläderna på rad. Hattar som ser ut att vara hämtade ur en gangsterfilm, vida kjolar i allehanda mönster, västar och kostymer med fyrtyrtalssnitt. Musikalen Harry Oliver utspelar sig 1948 och handlar om en amerikansk jazzsångare som inte bara sjunger utan också håller på med smuggling. Två unga reportrar får nys om det hela och börjar undersöka de illegala affärerna.

HANDPLOCKAD ENSEMBLE

Att en nyskriven musikal ges i Sverige hör till ovanligheterna, och att det sker i Kramfors måste ses som extraordinärt, särskilt när hela ensemblen är proffs, varav de flesta handplockats vid en audition i Stockholm.

– Det kändes faktiskt rätt märkligt att sitta där tillsammans med HansOlov Furberg och Hans Garneij som skrivit musikalen och regissören/koreografen Royne Söderlund, och få välja ut 8 av 120 sökande musikalartister från hela landet, varav flera har spelat musikal i Londons West End, säger Sune Johansson.

Han är producent för föreställningen som ska ges vid 25 tillfällen under hösten i Kramfors. Därefter hoppas han att det ska bli möjlighet att turnera med den i andra delar av landet.

Men varför skriver då Kultursmockan om detta? Jo, för att det var Kramfors kulturskola som det hela började en gång, närmare bestämt 1997 då två lärare där fick en vild idé; Vi sätter upp en egen musikal!

Sune Johansson, som vid sidan av att vara musikalproducent är rektor för kulturskolan, nappade.

– Vi hade just blivit kulturskola och fått

teater- och danslärare utöver musklärarna, så jag tyckte det var ett bra sätt att få hela personalgruppen att jobba mot ett gemensamt mål, säger Sune Johansson och förklarar att kulturskolan i Kramfors med sina 19 000 invånare alltid fungerat som ett slags nav då det gäller kulturaktiviteter i kommunen, något som säkert många kulturskolor i mindre orter känner igen sig i.

– Här finns ingen annan kulturinstitution, så om det behövs underhållning någonstans är det oss man vänder sig till.

Lärarna, HansOlov Furberg och Hans Garneij, fick sätta av 1,5 timme i veckan till att skriva och planera det hela.

– Ingen av oss var någon musikalmänniska egentligen, utan har våra bakgrunder dels i klassisk musik, dels i populärmusik. Men vi upptäckte att det var ett uttrycksmedel som passade oss bra, säger HansOlov Furberg.

Resultatet blev Där älv möter hav, som hade premiär lagom till millenieskiftet. Det hela finansierades med de fortbildningsmedel kulturskolan hade till sitt förfogande.

– Och det var fortbildning! Lärarna fick utbildning i hur man tänker sceniskt av en professionell regissör, säger Sune Johansson och berättar stolt att de sju inplanerade föreställningarna sålde slut och fick kompletteras med ytterligare sju.

Vid det här laget började trion Johans-

son-Furberg-Garneij känna att de fått så mycket erfarenheter och kunskap att de ville dela med sig och fick kommunledningen att anamma idén att starta en estetisk gymnasielinje med musikalinriktning.

De beslöt sig också för att fortsätta på det inslagna spåret med egna musikalproduktioner och i oktober 2004 hade En vacker dag premiär. Ett stort antal amatörer medverkade vid sidan om professionella skådespelare, men denna gång deltog inte några kulturskoleelever.

– Vi började bli oroliga att det skulle bli för tufft för ungdomarna att stå på scenen kväll efter kväll, särskilt när vi

Från musikalen Harry Oliver. Foton: Michael Engman

satsade så stort, med 35 föreställningar.

Och över 17 000 sålda biljetter, visade det sig så småningom!

Estetlinjen på Ådalsskolan hade blivit populär och nu började det bli efterfrågan på eftergymnasiala musikalutbildningar i trakten. Sagt och gjort. 2005 drogs "Sceniskt förberedelseår" i gång på Hola folkhögskola och HansOlov Furberg slutade på kulturskolan för att bli huvudlärare på utbildningen.

Med "musikalthrillerkomedin" Harry Oliver har trion satsat på en helt och hållet professionell ensemble, både på och bakom scenen.

– I den förra föreställningen medverkade 70 personer. En sådan uppsättning kan man inte turnera med, även om tillfälle skulle ges. Och proffs ska visserligen ha arvode, men repetitionerna tar kortare tid, säger Sune Johansson.

Årets musikal har alltså inte någon annan koppling till kulturskolan än att Sune Johansson är engagerad i båda verksamheterna.

– Men vi hade inte kommit så här långt om vi inte hade börjat inom kulturskolans ram, säger Sune Johansson. Och utan musikalerna hade vi inte haft någon trovärdighet då vi ville starta de nya utbildningarna på Ådalsskolan och Hola folkhögskola. Dessutom har vi lika stort kommunalt bidrag till kulturskolan i år som förut, trots att det gjorts nedskärningar i alla andra verksamheter.

Att lika många elever går i Kramfors kulturskola i år som 1993, då han tillträdde som rektor, trots att elevunderlä-

get under samma tid halverats, ser han också som ett kvitto på att musikalsatsningarna fått upp kommuninvånarnas ögon för verksamheten.

HansOlov Furberg å sin sida konstaterar att han och hans kulturskolelärarkolleger fått massor med lärdomar genom musikalprojekten.

– Jag tror att alla på kulturskolan har

lärt sig att allt hänger ihop på något sätt. Och det går ju alltid tillbaka till eleverna!

Text: Ingela Hofsten

Fotnot: Sune Johansson arbetar fyra dagar i veckan som kulturskolerektor, en dag som musikalproducent. Sin tjänst som kulturchef i Kramfors har han lämnat i och med bildandet av musikalbolaget.

Härnösands Drillflickor

DET ÄR DAX NU!!

– att planera orkesterns klädsel

Sventorpsliden 7, 412 74 Göteborg

Tel: 031-40 40 30 • www.brohalldesign.se

**carina
brohall**
DESIGN AB

Hur sjunger fi

Jag hade faktiskt ingen aning om att fiskarna har en mycket intressant sångrepertoar förrän jag fick kunskap om det via två saxofonelever på kulturskolan i Kongsberg. De skickade mig en ljudfil. Det jag fick lyssna på lät vackert och bubbligt. Vill du också lyssna? Gå in på <http://www.smok.se/projekt/krut/vannlyd-vattenljud>. Där hittar du fiskarnas sång och många andra slags ljud som alla har med temat vatten att göra. Ljuden har skapats av lärare och elever som deltar i projektet KRut – ett stort EU-finansierat projekt som vi skrivit om i KulturSmockan tidigare.

Fiskarnas sång, och de andra ljuden som skapats, kommer nu att simma (?) vidare upp till Hasse Hjortek i Umeå. Hasse jobbar där på Kulturverket som skapat flera

väldigt stora och en del små projekt som alla har ett gemensamt; det är projekt där barn och unga säger åt proffsen vad de ska göra. Ett av de största var Bloggo-

KRut

Interreg IVA
ÖRESUND – KATTEGAT – SKAGERRAK

peran "Sjörör och Stekare" där bland annat 400 elever på ett yrkesprogram skrev librettot i form av en blogg. Den sattes upp på NorrlandsOperan 2009.

Samma synsätt prövas nu inom projektet KRut. Kulturverkets grundare Arne Berggren höll en föreläsning kring kreativitet och entreprenörskap. Alla projektdeltagare från Norge, Danmark och Sverige skrek – honom vill vi ha! Och Hasse också! De skall nu plocka delar av ljudfiler, texter, bilder och filmer och sätta ihop en stomme till en föreställning. Därefter kommer lärare och några elever per kommun träffas i norska Larvik i mitten av maj 2012. Ett par dagars arbete med repetitioner – en STOR föreställning är född. Eller KRut Xperimentet – en föreställningsprocess, som den kallas för att betona processens betydelse före den slutliga föreställningen.

Någon vän av ordning kan ställa sig frågan "Varför"? Är det inte ett väldigt mer komplicerat sätt att arbeta än det sedvanliga? Svaret på den senare frågan är; Ja, det är det. Svaret på den första frågan är att ett av projektets mål är att utveckla fem olika delar av kulturskolornas verksamhet i de tre länderna. Två av dessa fem är kreativitet och entreprenörskap. Det är där fiskarnas sång kommer in. Faktum är att en del av kulturskolorna i Sverige redan inspirerats till att ta in delar av detta arbetssätt i sin verksamhet.

De övriga delarna som står i fokus inom KRut-projektet är mångkultur, reell integration (funktionsnedsättningar) och talangutveckling. Hur mycket av dessa delar som kommer in i KRut Xperimentet vet ingen ännu. Men något blir det.

I maj kan du alltså ta del av resultatet om du tar dig till Larvik. Till en vacker scen alldeles vid havet. Och till alla de 150 – 200 elever och lärare som kommer dit och eventuellt framför fiskarnas sång, vill jag bara säga precis det fiskarna ofta ropar till varandra: Simma Lugnt! Det här blir kul!

Håkan Sandh

Vill du läsa mer:

Om KRut-projektet:

<http://www.krut.eu>

Om Kulturverket:

<http://www.culturemea.com>

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds Solist 2012
BLÅS OCH STRÅK

UTTAGNING I SVERIGE
lördagen den 21 januari 2012
på Kulturskolan Lund

FINAL
söndagen den 18 mars 2012
på Ishøj Kulturskole
Vejledalen 9, 2635 Ishøj, Danmark

ANMÄLAN
online på www.oresunds-solist.com
senast den 25 november 2011

PROTEKTORER
Nikolaj Znaider, Danmark
Håkan Hardenberger, Sverige

www.oresunds-solist.com

Öresunds Solist, sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejledalen 9, 2635 Ishøj, Danmark, www.ishojkulturskole.dk

MUSIK BØRSEN

skarna?

*Fiskarnas sång ska-
pas av sax-elever
na Aurora Moholt
og Mats Mathisen
i norske Kongsberg.*

SMoKs ambassadör
Helen Sjöholm var
naturligtvis på plats.

Upplyftande
barnkultur.

Palatset

förlöstes med fest och glamour

Mark Levensgood tyckte i sitt invigningstal att Palatset var som en härlig nyfödd baby –fast 120 år gammal redan vid födelsen och 200 ton tung – eller vilken vikt det nu var. Efter en magnifik invigningsceremoni hörde jag någon sammanfattade den med orden; Äntligen kan även barnkulturen få lite glamour och medial uppmärksamhet. Och så var det.

Lennart Hellsing.

Initiativtagarna samlade; från vänster Moni Nilsson, Anders Bergh och med ryggen mot kameran Lotta Nilsson.

Palatset bygger på lika delar att ta del av kultur och att själv vara aktiv. Här har några killar dansat loss på invigningskvällen.

Palatset första temaområde är SKRÅCK. Här några vänliga sjuksköterskor som erbjuder en billig operation.

Även kulturformer som smink finns representerade i Palatset

Här fick kändisarna – som kom med barn och/eller barnbarn – defilera framför alla pressfotografer. En som inte såg helt bekväm ut var nestorn i sammanhanget – Lennart Hellsing. Kanske berodde det på att fotograferna var mer bekanta med den nya tidens TV- kändisar – som inte jag visste vilka de var – än denne gigant inom den svenska barnkulturen? Jag fruktar att det var så.

Initiativtagarna till världens första barnpalats, fd Riksarkivet på Skeppsholmen mitt i Stockholm är Anders Bergh, Moni och Lotta Nilsson. De såg nöjda, men med all rätt, lite trötta ut. Lotta berättade att hon nog var tröttast av att ha pratat med utländsk press i tre dygn. Kronprinsessan Victoria skulle ju inviga! Det ger spaltutrymme även i utländsk press.

Anders, Moni och Lotta hade planer på att endast VIPP-are skulle tala vid invigningen. VIPP= Very Important Palatset People, dvs de barn och ungdomar som har olika funktioner på Palatset. Nu blev det inte riktigt så, men kronprinsessan fick i alla fall presenteras och välkomnas av en VIPP-are. Han tillfrågades av Mark vad som skulle hända nu och meddelade kronprinsessan; Nu kan du räkna ner! Från vadå? Skall jag räkna från hundra? frågade Viktoria. Det fick bli 3-2-1 KLIPP och så var navelsträngen avklippt och kronprinsessan kunde som första besökare gå in i det nyrenoverade palatsets många upplevelse- och skaparium.

Bakom Palatset, som är en stiftelse, står finansiellt både stat, landsting och kommun. Dessutom har flera fonder och företag bidragit med stora belopp. Framöver bygger ekonomin på att grupper, skolklasser och andra bokar in sig under dagarna, ungdomar på kvällarna och barnfamiljer på helgerna. Och fortsatt

stöd från företag och myndigheter. Entrén är 120 kronor och då får alla både ta del av föreställningar, filmer och möjlighet att arbeta själva i någon av de många verkstäderna. Sett till vad man erbjuds är det billigt.

På Palatset hemsida kan man läsa: *"Gamla riksarkivets våningar 7 och 8 kommer att utgöras av kontorshotell för personer, organisationer och företag som har anknytning till verksamheten. Förutom att Palatsets personal kommer att ha kontor här, blir det ytterligare ca 110 arbetsplatser som kommer att generera hyresintäkter. De översta våningarna innehåller även samlingslokaler och sammanträdesrum. Där ligger även Palatsetbaren, som kommer att bli en plats där kulturaktörer kan träffas och mingla."*

Och dit har naturligtvis SMoK flyttat sitt Stockholmskontor. Och SMoKs styrelse var naturligtvis Palatsets första hyresgäst i det stora sammanträdesrummet högst upp i huset. Till och med några dagar innan invigningen, så i huset trängdes snarare trevliga byggjobbare än kulturella barn.

Nu önskar KulturSmockan det nyfödda Palatset ett långt och lyckligt liv!

Text och bild
Håkan Sandh
Hyresgäst

Läs mer på <http://palatset.se>

En elegant invigning med äppeljuice i alla glas.

18 miljoner för ökad mångfald i kulturen

I vinter drar Stockholm och Botkyrka igång ett stort projekt för att öka mångfald, jämställdhet och likabehandling i kulturen.

EU bidrar med drygt 18 miljoner kronor. Bland annat ska Kulturskolan bli bättre på att bemöta barn med utländsk bakgrund.

– Det här ska göra skillnad, säger Lotta Gusterman, projektledare.

Det verkar behövas. I områden med många nya svenskar är bara fyra eller fem procent av barnen med i Kulturskolan. I mer välbeställda områden kan det vara fyra gånger så många.

– Ja, det är en av anledningarna till att vi sökte EU-bidraget.

Andra signaler: Barnombudsmannen har rapporterat att barn och unga inte känner sig välkomna på biblioteken. Och "Europabarometern" placerar Stockholm bland de sämsta i Sverige när det gäller integration.

– Det här måste vi bli duktigare på. Nu gör vi den största satsningen på utbildning och utveckling i kulturförvaltningens historia, berättar Lotta Gusterman.

Hon har varit enhetschef för Kulturskolan på Södermalm de senaste fem

åren. Nu ska hon leda utvecklingsprojektet på heltid. Det startar i december och ska pågå till i mars 2014.

Både Stockholms och Botkyrka kommun är med i projektet "Kultur för alla", för ömsesidig inspiration.

– Botkyrka har vänt på begreppen, de talar inte om mångfald utan om att vara interkulturell.

Kommunen har som slogan "Långt ifrån lagom" och driver bland annat kulturförvaltningen Subtopia där Cirkus Cirkör håller till tillsammans med ett 40-tal andra hyresgäster som idkar konst och kultur i nya former, och där man arbetar för att utveckla upplevelseindustrin.

INTERKULTURELL

Stockholm hoppas hitta idéer som kan befrukta den egna verksamheten. Ett nyckelbegrepp är "interkulturell kommunikation", vilket Lotta Gusterman beskriver som att agera med nyfikenhet och inte blockeras av människors olikheter. Det handlar om att öppna upp.

– Vi på kulturförvaltningen drivs av passion för det vi jobbar med. Men den som är passionerad ser inte alltid det som finns runt omkring, utanför. Det är lätt hänt.

– Vi är bra, vi möter uppskattning från dem som berörs. Men vi kan bli bättre.

Cirka 1200 medarbetare i Stockholm och Botkyrka kommer att beröras. Projektet, som fick stöd via EU:s socialfond, omfattar både Kulturskolan, Stadsbiblioteket, Stadsmuseet, Liljevalchs, Kulturskolan och andra inrättningar. I Botkyrka omfattas kultur- och fritidsnämndens verksamheter på motsvarande vis.

Pengarna har getts för fortbildning. EU-stödet ges för att medarbetare och verksamhet ska bli bättre på att möta människor med olika etnisk och religiös

bakgrund och olika sexuell läggning, att gynna jämställdhet och se till att funktionshindrade får bättre tillgång till utbudet.

Gapar ni inte över för mycket?

– Nej, allt handlar om ett förhållnings-sätt, att vi ska bli bra på att ta emot människor oavsett vilka de är.

LOUD OCH GUIDE

Det kan gälla allt från att erbjuda instrumentet oud i Kulturskolan till att personal i Kulturskolan inspirerar besökare att hitta till helt nya upplevelser.

– Vi ska signalera att "du är välkommen". Men också lyssna, och att fråga oss om vi gör saker som är angelägna för botkyrkaborna och stockholmarna. Har vi rätt utbud?

– Vi vill vara angelägna för barn och ungdomar i de här områdena. Hur vi ska bli det vet vi inte än, säger projektledaren.

Man ska också se över rekrytering så att personalen bättre avspeglar befolkningens mix och behov, och försöka ändra rutiner och arbetssätt så att förändringen permanentas.

Ett konsultföretag följeforskar och återför iakttagelser till organisationen under resans gång. Södertörns högskola och Mångkulturellt centrum finns också med.

Projektet försöker också få med Ikea på ett hörn.

– De har en mångfaldsplan, de är duktiga på att ta in alla människor i sin verksamhet. Vi tror att Ikea kan vara ett bra bollplank och kunskapskälla för oss, säger Lotta Gusterman.

Roland Cox

Fiffigt, fint & funktionellt!

Nyheter i PrintMusic 2011:

- VST-kompatibelt - integrera instrumentljud
- Nytt teckensnitt ger handskrivet utseende
- Förbättrad sångtextinmatning
- För läraren: Arbetsblad & Bildkort för undervisning, klassrumsrepertoar
- Plus mycket, mycket mer...

Sweden MIDI Music

webbutik: www.swedenmidimusic.se

tel: 08-80 68 88

Myndigheten för kulturanalys

En ny myndighet har fötts i år – Myndigheten för kulturanalys. Den arrangerade i september en första träff dit även SMOk inbjöds. Där redovisades bland annat den utredning kring ungdomars kulturutövande som Ungdomsstyrelsen tagit fram. KulturSmockan har skrivit om den i samband med rikskonferensen. Nu redogjorde de för slutsatserna vad gäller fortsatt statistikinsamling.

Deras förslag är:

- Följ upp ungas eget kulturutövande kontinuerligt.
 - Tydlig åldersindelning. Viktigt kunna urskilja barn 0–18 år och unga 13–25 år för att kunna följa upp politiska prioriteringar kring dem.
 - Följ upp ungas deltagande i studiecirklar, musik- och kulturskolorna samt öppna fritidsverksamheter, bibliotek och småskaliga arrangörstipendier.
 - Även finansieringen av kulturverksamhet måste följas upp för att kunna följa upp mål och prioriteringar (nationella, regionala och kommunala)
- Från SMOks sida är det naturligtvis välkommet att Ungdomsstyrelsen trycker på att kulturskolornas verksamhet måste följas upp och utvärderas.

Frågan är bara hur detta skall kunna förverkligas. Den nya myndigheten skall sammanställa statistik och forskning kring hela kulturområdet. Den skall i och för sig även ta initiativ till egen forskning på några områden per år. Ett av områdena detta första år är just barn- och ungdomskultur. Det innebär dock inte att alla behov kan bli tillfredsställda. SMOk hoppas naturligtvis att Myndigheten för kulturanalys väljer just en analys av musik- och kulturskolorna som ett av de två första utredningsområdena. Förhoppningsvis är det inte helt omöjligt att det blir så. Beslut fattas under oktober månad. /HS

Från SMOk:s styrelsemöte september 2011

- Angående ekonomi så fastlades en ny budget för 2011 då förutställningarna förändrats mycket sedan årsmötet i mars. Dels har vi fått projektbidrag från Ungdomsstyrelsen och ett uppdrag från Falu kommun vilket ökat intäkterna.

- Styrelsen beslöt också att ekonomihantering upphandlas från januari 2012 och att årsmötet 2012 kommer att föreslås att funktionen kassör inte längre utses.

- Vidare kommer styrelsen att föreslå årsmötet att ordförande arvoderas för sitt arbete istället för situationen idag då ordförandes arbete i SMOk är att betrakta som en deltidstjänst.

- Skolgruppen får i ansvar att göra en analys av för- och nackdelar, risker och möjligheter, med att bli en skolför-

Därefter är det viktigt att analysen debatteras och att medlemmar diskuterar frågan vid t.ex. länsgruppsmötena, och i förlängningen även under rikskonferensen/ årsmötet. Målet är att fastställa en inriktning ang. skolför- eller inte, i kommande verksamhetsplan.

- Rikskonferensens program i Borlänge börjar ta form! Skelettet är klart och konferensens röda tråd blir Kulturskola 2030.

- Arbetsgruppen Kulturskola 2030 får då förstås en viktig roll vid konferensen bl.a. genom sitt viktiga arbete med SKLs kultur och fritidsberedning. Vidare är gruppen på gång med en projektansökan till Arvsfonden.

- På tal om rikskonferens, styrelsen tog tacksamt emot Gotlands erbjudande om att få förlägga rikskonferensen 2013 till Visby!

- Nästa styrelsemöte hålls den 6:e december /Dag Kraft

Om lärarlegitimation

Åsa Kling, ny chef för musikskolan i Umeå, har tillskrivet Skolverket kring lärarlegitimationen:

1. De lärare på kommunala musikskolor som haft en liten del av sin tjänst på gymnasiet estetiska program eller på grundskolan, där huvuddelen av tjänsten är på musikskolan, har ofta inget tjänstgöringsintyg där detta framgår. Kan de få legitimation?

Skolverket svarar:

På tjänstgöringsintyget ska det framgå att man har arbetat sammanlagt minst ett läsår på heltid eller motsvarande som lärare eller förskollärare inom skolväsendet för att det ska godkännas. Kommunala musikskolor godkänns inte. De delar som har inneburit undervisning som lärare i grundskolan eller gymnasiet kan tillgodoräknas som tjänstgöring. Yttrandet eller intyget ska ha utfärdats av huvudmannen (kommun eller fristående skola) alternativt av rektorn eller förskolechefen vid den eller de skolor eller förskolor där läraren har tjänstgjort. Ett läsår beräknas till 178 skoldagar.

Vidare skriver de:

För att få lärarlegitimation och behörighet i ämnet musik krävs inte tjänstgöring som musiklektör. När läraren ansöker om legitimation kommer det att göras en bedömning av vilka ämnen och årskurser läraren är behörig att undervisa i. Vi kommer utgå ifrån vad som står i examensbeviset när vi handlägger ansökan om legitimation.

2. Jag har ett flertal lärare som tjänstgör eller har tjänstgjort som så kallade kompanjonlärare i musik på grundskolan. I vissa fall har klassläraren funnits med som en resurs i klassrummet, i andra fall en fritidspedagog för att hjälpa till att hålla ordning på klassen. Men det har varit läraren från den kommunala musikskolan som har hållit i undervisningen. I vissa fall har man på senare tid varit med och utformat omdömen om eleverna, vilket har blivit aktuellt även för de yngre barnen. Lärarna är anställda i

den kommunala musikskolan, vilket är det som framgår av tjänstgöringsintyget, och tjänsten är köpt av grundskolan. Detta kan de ha gjort under 10 år! Hur kan man ställa sig till detta när det gäller behörighet för legitimationen?

Skolverket svarar:

För att förtydliga: Kommunala musikskolor godkänns inte. De delar som har inneburit undervisning som lärare i grundskolan eller gymnasiet kan tillgodoräknas som tjänstgöring. Med detta menas att den tid läraren tillbringat som lärare i i grundskolan eller gymnasiet kan komma att godkännas som tjänstgöring, dock inte om den kommunala musikskolan står som arbetsgivare. Vad gäller utformningen av tjänstgöringsintyget är det möjligt att kommunen kan hjälpa dig.

Kommentar:

Som jag tyder detta yttrande är det centralt hur tjänstgöringsintyget är upprättat. Det skall upprättas av kommunen. Vad jag kan förstå kan detta göras av chefen för musik- eller kulturskolan. Rimligen i samråd med skolchef eller annan ansvarig person. Jag har svårt att förstå hur man skall kunna tolka skrivningen kommunala musikskolan står som arbetsgivare. Arbetsgivare är vad jag kan förstå kommunen. Ansvarig arbetsledare och arbetsmiljöansvarig för den undervisning som sker inom grundskolans timplan kan inte vara någon annan än grundskolans rektor. Så tolkar jag det. Någon annan kanske annorlunda? /HS

Projekt med RFoD beviljat medel

RFoD – Riksförbundet Folkmusik och Dans – har fått medel av den nya ersätaren för Framtidens kultur; Kulturbryggan. En del av projektet handlar om samverkan med kulturskolorna.

Ur ansökan:

Flera goda initiativ har tagits för att inkludera mångfald i kulturskolornas värld. Men en rad hinder har gjort att dessa försök har satt små avtryck. Viktiga erfarenheter finns bl.a. i Lärjedalens kulturskola i Göteborg och Världens musikskola, med bas i Bredäng, Stockholm. Totalt sett omfattar utbudet av musikskoleverksamhet i världens musikskola i Stockholm insatser inte mycket mer än drygt en heltidstjänst. Varför är inte verksamheten mycket större? Varför är det svårt att ta tillvara all världens kulturer och kulturkompetenser i storstadskommunernas kulturskolor? Självklart är det svårt för alla kulturskolor att ge ett brett utbud. Ökad samverkan mellan aktörer och kommuner kan ändra detta.

Vi önskar jämföra erfarenheter i Stockholms län, Västra Götaland och Skåne. Samverkan mellan institutioner och aktörer i det fria kulturlivet, kulturskolor och invandrarnas egna organisationer kan stärka utbud, rekrytering och synlighet. Frågan om kulturskolornas utbud och byggandet av nya samarbeten kring detta är också en viktig utvecklingsfråga för Sveriges Musik och Kulturskoleråd, SMOk.

Mer fortbildning på gång via EU-projekt?

Västra Götaland har sökt medel för någon slags motsvarighet till Puffimok som just avslutats. Västernorrland och Jämtland har beviljats medel för en förstudie för Kompikulmen – ett stort kompetensutvecklingsprojekt. SMoK har skrivit under en avsiktsförklaring för att kulturskolorna i Sthlms län för att de skall kunna delta i kompetensutveckling tillsammans med det professionella kulturlivet i regionen, Kulturkraft Stockholm. Ansöker gör Trygghetsfonden.

Blåsmusiken

Den 6:e september hölls en heldagskonferens om blåsmusik i Stockholm som SMoK var inbjuden till. Här blåsmusiken en framtid var en nyckelfråga under mötet, som samlat många organisationer med intresse i ämnet.

Inför mötet ställde vi några frågor till våra ledare i landets musik/kulturskolor för att snabbt sondera terrängen. 99 svar kom snabbt in med vändande mailpost.

Vad erbjuds blåseleverna i musik/kulturskolan förutom blåsorkester och storband?

Glädjande många, 79 %, svarade att andra ensembleformer finns, ofta tillsammans med andra instrument. Vid sidan om de traditionella blåsensembleformerna noterades salsaband, olika jazzgrupper, världsmusikgrupper, folkmusik med blås, ja uppfinningsrikedomen flödar. Glädjande många bättrar också på po-

pulariteten med att erbjuda brasslek och träblåslek för de yngre eleverna.

Mindre glädjande var att så hög andel som 68 % av landets kommuner saknar andra konstellationer för bläsinstrumenten i det fria musikkivet, vid sidan av bläsorkester och storband, enligt undersökningen.

Här finns kanske en del av svaret på frågan om blåsmusikens framtid. Det mer moderna utbud som delvis finns i musik/kulturskolan saknas i hög grad när ungdomarna lämnar skolan och söker sig ut i amatörmusikkivet. / Dag Krafft

Åre Kulturskola söker

PIANO- OCH SÅNGPEDAGOG

För mer information välkommen in på www.are.se – Arbeta, bygga & bo - Lediga jobb

Sista ansökningsdag 2011-10-20

Åre kommun • Box 201 • 830 05 JÄRPEN
Tel: 0647-161 00 • are.kommun@are.se • www.are.se

Du vet väl att nyheter från andra media finns varje dag på

www.smok.se

Där kan du också skriva dina egna kommentarer!

Vill Du annonsera?

Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ

Susanne Öström 0660-29 99 60,
susanne.ostrom@agrenshuset.se

Utbildningar 2012

Ansök senast 16 jan 2012

KMH på CD

Tracks from KMH, KMH Folk 2010, med flera

Kungl. Musikhögskolan
T-bana Stadion
Valhallavägen 105
www.kmh.se

Närvaro

Barn som har ett intresse blir starkare än de som saknar ett sådant. Det var min grundtanke när jag för mer än 25 år sedan under några år gjorde TV-programmet På Direkten. Genom programmet skulle de som hade ett intresse få möjlighet att möta andra med liknande eller andra intressen. Men framförallt skulle tittarna slippa känna sig udda, vare sig det rörde sig om naturvetenskapliga, tekniska, existentiella eller kulturella ämnen. Allt vetande och lustfullt sökande oavsett vad, hade ett värde. Olika ämnen kunde också väcka intresse hos den som ännu inte hittat något för egen del.

Under några säsonger uppmanade jag människor i alla åldrar att sända dikter till programserien Poesi. Det kom många tusentals brev och dikter. En del blev tonsatta och andra lästes upp. Den äldsta medverkande var 84 år och den yngsta fyra. Det blev också några böcker av de TV-programmen. Ett försök att intressera ännu flera för skrivandet.

Hemma hos mig som barn fanns HC Andersens sagor. Det var i stort sett allt. Jag blev omättlig och har så förblivit. Åtta år gammal började jag läsa sagor för kvarterets barn. Framförallt folksagor från andra länder, som jag fick hjälp att hitta på biblioteket.

Numera finns ett överflöd av medier för unga och intrycken är massiva. Merparten av alla barn kan numera när som helst koppla upp sig och uppnå något. I dessa nya medier finns en stor glädje, men också stundtals en stor tomhet. Vi är alla någon, men ofta bara indirekt. Genom kulturen kan vi skapa en närhet till det vi vill uttrycka eller känner. Vi blir till genom mötet med de andra och i den skapande processen.

Föräldrars och lärares brist på tid skapar stress, en stress som ökar år från år enligt tillgängliga rapporter. Numera med ett flertal barnbarn, ser jag oron hos

många vuxna för att aldrig hinna med. Det är inte när vi värderas som duktiga och visar på resultat, utan när vi känner oss värda något, som vi blir synliga för oss själva.

För mig har kulturen, dels den jag själv kunnat ägna mig åt, men framförallt vad andra skapat betytt ren läkedom.

Jag minns alla skivverkstäder på skolor runt hela landet och den stora glädje som alltid visades. Undantag fanns också, som när läraren i en skola ville sitta längst ner i klassrummet och sortera i skåp och lådor under mina besök.

Men hur uppnår man närhet och hur skapar man kreativ lust? Genom närvaro och engagemang. Om detta inte finns i mötet med våra barn och ungdomar kommer några ändå att söka sin väg, beroende på en egen inneboende kraft, men många kommer att stå utanför.

I arbetet med barn och ungdomar sker allt i mötet mellan mig och den andra, även i en grupp. I min egen lust speglar sig den enskilda hela tiden. Kan förefalla orimligt, men är alldeles oundgängligt. Men ingen ger sig väl medvetet in i en kärlekshistoria utan att vara rejält engagerad och synlig för den andra.

För mig gäller det också kulturen i alla dess former och ingen går fri. Det gäller att undvika den stora vägen, mittfåran av snabbt konsumerade uttryck i form av konkurrens, där det som oftast ska finnas någon som är bäst. Då finns inte jag och inte heller den andra.

Rolf Knutsson

Tidigare TV-producent, radiomedarbetare, folkhögskollärare och barnboksförfattare. Numera författare, kulturskribent och röst.

Regeringen stärker Dramatens satsning på barn och unga

Regeringen har i dag beslutat om ett extra bidrag på 2 000 000 kronor till Kungliga Dramatiska teatern AB. Bidraget ska användas till att främja scenkonst för barn och unga.

Dramaten har gjort stora satsningar på barn och unga, bland annat etablerat Unga Dramaten som en egen scen för den yngre publiken. Under 2010 dubblerade teatern antalet unga besökare jämfört med 2009.

- Att stärka barn och ungas rätt till kultur ser jag som en av mina viktigaste uppgifter som kulturminister. Det glädjer mig att Dramatens systematiska arbete med att nå den unga publiken har givit så goda resultat. Det är viktigt att våra kulturinstitutioner prövar nya sätt att nå barn och ungdomar, säger Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Tidigare i år har regeringen avsatt 500 000 kronor extra för stöd till Dramatens scenkonstsatsning för barn och unga. Pressmeddelande från Kulturdepartementet

Botkyrka kommun sänker avgifterna för kulturskolan

BOTKYRKA Nu sänker Botkyrka kommun avgifterna på Botkyrka kulturskolans kurser. Sänkningen gäller alla kulturskolans kurser för barn och unga upp till 20 år som bor i Botkyrka. Sänkningen gäller även kurser hos de föreningar som driver liknande verksamhet på uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen i Botkyrka kommun. Sänkningen sker från den 1 januari 2012.

Barns meningsfulla fritid är en del av välfärden. Botkyrka kommun sänker avgifterna för att skapa en välfärd med kvalitet för alla barn och unga i Botkyrka.

-Vi vill stödja ungas intresse för kultur genom en kraftig sänkning av kulturskolans avgifter. Många barn avstår från kulturskolan av ekonomiska skäl, och vår ambition är att minska dessa hinder, säger Mattias Gökinan, ordförande i kultur- och fritidsnämnden. Alla barn och unga har rätt till en meningsfull fritid, och vi vill ha en uppsökande verksamhet så att alla barn och unga ska kunna prova på olika former av kultur och hitta sina egna uttryckssätt. Pressmeddelande Botkyrka kommun

Härryda sprider kultur österut

HÄRRYDA Härryda kommun ska hjälpa Bollebygd med att skapa kulturskoleverksamhet.

Det bestämde kommunfullmäktige i måndags. Det avtal som Härryda kommun ska ingå med Bollebygd betyder att Härryda står för personalen. Grannkommunen betalar och står för det praktiska arbetet med att skapa kulturskola.

Benkt Åke Nilsson är kulturskolechef i Härryda kommun. Han menar att satsningen är viktig också för Härryda kommuns östra delar. Fler barn och ungdomar som spelar och utövar kultur i närheten gör att musiklivet tar fart på ett helt nytt sätt, förklarar han. Härryda-Posten.se

Rybak-effekten har slagit till

KARLSKOGA Stråkorkesteren är i det närmaste fylld med elever på Kulturskolan.

30 elever som vill spela i en stråkorkester, det har aldrig hänt tidigare.

Läraren på Kulturskolan Peter Carell kallar det för Rybak-effekten.

Alexander Rybak, norske killen med fiolen, som vann Eurovisionsschlagern 2009 har inspirerat många unga att börja spela fiol. Nu är det tredje gången Kulturskolans aula fylls med unga pojkar och flickor som vill lära sig att spela fiol.

Nwt.se med karlskogatidning.se

Trumslag mot sjukskrivningar

MALMÖ På Segevångsskolan i Malmö ska elever och skolpersonal lära sig spela trummor tillsammans. Tidigare forskning på vårdpersonal har visat att detta kan minska sjukskrivningarna.

Segevångsskolan är en skola med dåligt rykte och problem med stökiga elever. Personalen på skolan har känt att de måste göra någonting för att vända utvecklingen. Musikläraren Ingela Hansson provade på att spela trummor under en resa till Gambia och tyckte mycket om det. Det ledde till att hon tog kontakt med Musik i Syd, som redan drivit ett trumprojekt på Slättängsskolan i Kristianstad. Där kunde man se att vi-känslan stärktes och att man ökade sammanhållningen.

- Rektor på Slättängsskolan har berättat att det blev lugnare på skolan redan när projektet startades. För en gångs skull stod det då något bra om deras skola i media. Eleverna fick något att vara stolta över, säger Camilla Jonasson, samordnare för Skapande Skola på Musik i Syd. Suntiliv.nu

Rätt och fel om Åre Kulturskola

En livlig debatt har utbrutit kring audition eller inte audition på Åre kulturskola. Det har blivit en het fråga både i den lokala politiska debatten och på insändarsidorna. Här följer avslutningen på den artikel som de berörda lärarna skrivit/ Red.

Många förknippar ordet audition med talangprogrammen på TV just nu, men det är inte så det går till.

De sökande har fått lära sig en kort koreografi i grupp och framfört en låt ackompanjerad till piano inför oss två lärare. Vi har inte gett någon feedback i direkt anslutning till sång- och dansproven, utan hört av oss med antagningsbesked när alla sökande har gjort sin audition. Vi har också varit tillgängliga för att möta föräldrar och elevers funderingar kring våra beslut. Många av dem som har sökt deltar även i andra aktiviteter i Kulturskolan och ingen kommer att gå lottlös ur detta. Vi har hela tiden varit tydliga med att vi kommer att använda audition som urvalsmetod och utifrån detta har elever i samråd med sina föräldrar fått ta ställning till om de vill delta eller inte.

Åre Kulturskola strävar efter att vara en Kulturskola för alla och att ha en så bred verksamhet som möjligt. Det innefattar också att vara lyhörd för önskemål och försöka möta upp den efterfrågan som finns.

Ulrika Persdotter Norén,
Sånglärare i Åre Kulturskola
Amanda Törnkvist,
Danslärare i Åre Kulturskola
Länstidningen Östersund

Succé för musikskolor

Det nya kundvalssystemet för musikundervisning har blivit en stormande succé. Att det nu finns fyra musikskolor att välja bland har ökat utbudet och har helt klart bidragit till det ökade intresset. Höstterminen har startat och idag är det ca 1050 elever som på fritiden spelar och sjunger, vilket är en ökning med ca 500 elever.

Österåkers kommun

"Musikskola för alla unga"

Vi är glada över att många barn och ungdomar har möjlighet att spela och sjunga i Nackas musikskolor. Vi är också glada över att ensembleverksamheten fått mer pengar. Vi är även glada över de duktiga ledarna i alla våra musikskolor.

Vad vi inte är glada över är att kommunens egen musikskola har fått mindre att röra sig med per elev. Vi tycker inte heller om att kommunen genom ersättningarnas utformning inte uppmuntrar samverkan utan konkurrens.

Erfarenheten från Stockholm musikskola visar dessutom att om ett barn vill byta instrument eller genre och det inte erbjuds på den musikskola han eller hon går på, slutar barnet ofta. Därför borde alla fantastiska musikskolekrafter samordnas.

Musikverksamhet bygger på att musicera tillsammans inte på konkurrens. När de unga får spela med sina kompisar så utvecklas de mer och blir kvar i verksamheten. Vi vill att många genrer och instrument ska vara möjliga att välja i Nacka. Det är verklig valfrihet.

Del av debattartikel från s, v och mp i Nacka-Värmdö-posten

Nya lokaler i Gislaved

Lördag den 1 oktober firade Gislaveds Musikskola sina nybyggda och renoverade lokaler med ett Öppet hus för allmänheten. Många kommuninvånare hade hörsammat inbjudan att komma och se den nya musikskolan och lyssna till eleverna. Medverkade gjorde flera av musikskolans orkestrar och grupper. Gislaved Drill & Drum Corps inledde med en festlig konsert utomhus och därefter vidtog musik i den nya ensemblesalen, Gislesalen, där blåsörkesteren Symphonic Band, kören Young voices, Lilla Storbandet, stråkorkestrarna Vivace och Kammarorkesteren och folkmusikgruppen Skye Crofters medverkade. Det var också musik och sång av musikskoleelever i flera av undervisningsrummen under dagen. Förutom musik serverades dagen till ära musikbakelse och kaffe.

I och med den nya musikskolan får Gislaveds musikskola moderna och funktionella lokaler, något som varit mycket efterlängtat allt sedan starten i början på 50-talet. Förutom nya undervisningslokaler finns nu också en större ensemblesal, som ger möjlighet till konserter och olika evenemang.

I musikskolan undervisar ett 30-tal lärare, som nu gläds åt de nya lokalerna och också att få lärararbetsplatser. Gislaveds musikskola är en aktiv musikskola med många orkestrar och ensembler. Många av eleverna är aktiva i Gislaveds kommuns musikliv och flera elever har också gått vidare till studier på folkhögskolor och högre musikutbildningar.

Pressmeddelande från Gislaveds musikskola

GISLAVED. Publikbild från Gislesalen.

GISLAVED. Folkmusikgruppen Skye Crofters under ledning av Mats Nyström.

Studieförbunden och kulturverksamheten

Regeringen har nyligen svarat på den riksrevisionens rapport; Statens stöd till studieförbunden (RiR 2011:12) som i våras lämnades till regeringen. Revisionen påtalar i den en del brister, men man kan sammanfattningsvis säga att regeringen inte ser några skäl att föreslå avgörande förändringar för hur staten stödjer och utvärderar Folkbildningsrådet och studieförbunden.

Ur kulturskolesynvinkel finns ändå en hel del intressanta saker att fundera över.

Kulturverksamheten, inte minst musikverksamheten är en stor del av studieförbundens verksamhet. Både när det gäller kulturprogram och cirkelverksamhet. Konst, musik och media svarar för 61% av studiecirkelarna. Musikcirkelarna är i sin tur 73% av de estetiska, dvs inte långt från hälften av alla studietimmar.

Att det estetiska området är så populärt är naturligtvis glädjande. Det som jag ibland ser som problematiskt är istället det som finns antytt i en del av revisionens formuleringar.

Studieförbunden får bidrag från både stat, landsting och kommuner. Angående detta skriver riksrevisionen:

Kommunernas villkor för bidrag är ofta tydligt operationaliserade och ställer krav på verksamhetens innehåll. De förväntningar som kommunerna har på studieförbundens verksamhet skiljer sig i vissa fall från statens förväntningar. Till exempel anser 75 procent av kommunerna att studieförbunden ska prioritera verksamhet för barn. Medan statsbidraget ska stödja folkbildning för vuxna och ungdomar.

Vi i SMoK har ju haft flera kontakter med Folkbildningsrådet och enskilda studieförbund och alla är rörande överens om att studieförbundens verksamhet är inget alternativ till kommunernas musik- eller kulturskolor. Anledningen är främst den ovan; studieförbunden skall arbeta med fri och av dem själva styrd folkbildning för vuxna. Om studieförbunden får ett kommunalt uppdrag att bedriva någon form av verksamhet som liknar musik- och kulturskolornas skall kommunen också betala hela kostnaden för denna. Det är då att betrakta som uppdragsverksamhet. Några statsbidrag får inte användas. Ett exempel på hur det skall fungera är de studieförbund

som har musikskolor i Nacka. Finansierade på samma sätt som den kommunalt drivna.

Riksrevisionens skrivning pekar väl ändå på att många kommuner försöker blunda för regelverket, eller i vart fall för syftet, med statsbidragen. De vill att studieförbunden via sina statsbidrag skall kunna bedriva billigare musik- eller kulturskoleverksamhet än kommunen själv kan göra. Det anser vi från SMoK naturligtvis vara helt galet.

Den andra intressanta frågan är om kvalitet kontra kvantitet. Riksrevisionen skriver att studieförbunden saknar incitament både till att nå nya grupper och att bedriva verksamhet med hög kvalitet. Kvantitet premieras framför kvalitet.

Att kulturverksamheten kommit att dominera cirkelverksamheten med en stark tillväxt av ämnesområdet improvisatorisk musik hänger till exempel, enligt intervjuer med lokala företrädare för studieförbunden, samman med att dessa timmar är relativt billiga och lätta att producera.

Folkbildningsrådet svarar på detta:

Folkbildningsrådet anser att begreppet kvalitet i detta sammanhang kan tolkas på många olika sätt och gör gällande bl.a. följande. Folkbildning är fri och frivillig verksamhet som utgår från deltagarnas behov och intressen. Vill man värna denna särart så bör beslut om vad som är god kvalitet i verksamheten fattas så nära deltagarna som möjligt. Det finns ingen motsättning mellan kvantitet och kvalitet i folkbildningens verksamhet.

Här hamnar studieförbunden i samma sits som kulturskolorna ofta gör. Man diskuterar kvalitet och kvantitet men kan inte definiera vad som är vad. Om regelverket bara stimulerar kvantitet kan man tycka att det borde vara ett problem för studieförbunden. Det skulle absolut vara ett problem för kulturskolorna. Den enda rimliga lösningen är väl att både studieförbunden och kulturskolorna blir bättre på att beskriva vad som är kvalitet och vad som är kvantitet?

Håkan Sandh

KulturSmockan har haft kontakt med Folkbildningsrådet men inte kunnat få ytterligare kommentarer kring dessa frågor till detta nummer. Vi återkommer till det i nästa nummer av tidningen.

Nästa nummer av

Kultur
SMOCKAN

kommer under vecka 48

Vad vill Du läsa i Smockan? Tipsa redaktionen via mail till hakan.sandh@smok.se

På **www.smok.se** kan du hitta nyheter varje dag om musik- och kulturskolorna över hela landet! Läs och kommentera!

Bland rubrikerna:

- **Bildkonst**
- **CCE i England**
- **Låtar från Umeå**

Varje år deltar över 2000 barn och ungdomar från hela landet i MusikRUM Västerås - Riksförbundet Unga Musikanter stora musikfestival.

FESTIVALEN

för dig och dina elever

"Roligaste festivalen!"
Störst i landet. Till alla medlemmar i RUM.

• Orkestern, dansgruppen, teaterensemblen behöver ett mål. Ni vill uppträda och samtidigt göra något riktigt roligt tillsammans. Vårt förslag är: anmäl er till MusikRUM Västerås den 11-13 maj 2012. Enda festivalen i landet som verkligen är deltagarnas egen festival. Skicka ett mail till festival@rum.se så hör vi av oss.

• Passa också på att gå med i Riksförbundet Unga Musikanter. Då blir det billigare och ni får del av en massa annat kul som förbundet erbjuder: kurser, tävlingar, turnéer, projektstöd, läger och musiktidningen RUM'ba.

Sommarkurser

• Alla musicerande ungdomar har chansen att träffa nya kompisar, utvecklas i sitt musicerande och skapa föreställningar och konserter på RUM:s kurser. Hela året finns det kurser för dina elever.

De ungdomar som går på kurserna vittnar om att det är roligt och att man får en kick i sitt musicerande. Har du elever som behöver en extra skjuts i sitt musikintresse så är det här ett utmärkt sätt att få dem motiverade. Tipsa om våra kurser.

Era elever är värda det.

Landslaget i blåsmusik och StråkLandslaget är våra högprofilkurser med landets mest drivna ungdomar. Provspelningar i januari-mars över hela landet. Anmälan november/december. Vi behöver hjälp att få era bästa elever att söka till landslagen. Titta in på RUM:s hemsida för att se vilka kurser som är på gång.

RUM erbjuder sommarkurser i musikal, blåskvintett, storband, blås- och stråklanslag.

www.rum.se